

A Comparison of the Locus of Control, Unreasonable Beliefs and Religious Orientation in Divorce and Ordinary Women in Ardabil in 2016

Esmail Sadri-Damirchi^{*} , Arezoo Mojarad , Masoomeh Pirgholi-Kivi

Department of Counseling, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

^{*}Correspondence should be addressed to Mr. Esmail Sadri Damirchi; Email: e.sadri@uma.ac.ir

Article Info

Received: Sep 7, 2019

Received in revised form:

Nov 11, 2019

Accepted: Nov 23, 2019

Available Online: Dec 22, 2019

Keywords:

Irrational beliefs

Locus of control

Religious orientation

Women applying for divorce

 <https://doi.org/10.22037/jrrh.v5i4.17138>

Abstract

Background and Objective: Family is the core of every society and the center of mental health and care satisfying the emotional, physical and spiritual needs of its members. Various factors can sustain this foundation. Some of these factors include probably the locus of control, irrational beliefs, and religious orientation. On this basis, the purpose of the present study was to compare the locus of control, irrational beliefs and religious orientation divorced women in Ardabil in 2016.

Methods: The study was descriptive and causal-comparative. The statistical population included all women asking for divorce, who referred to the Ardabil Justice in 2016. The sample population included 50 women applying for divorce and 50 normal women selected based on available sampling method. The participants completed the Rutter Control Questionnaire, Jones's irrational beliefs and Alport's religious orientation questionnaire. The obtained data were analyzed using multivariate analysis of variance. All ethical considerations have been observed in the present study and the authors of the article reported no conflict of interest.

Results: The results of analysis of variance showed that there was a significant difference between the women applying for divorce and normal women in the control variables ($P < 0.001$), religious orientation ($P < 0.001$), irrational beliefs ($P < 0.003$), and its components including emotional irresponsibility ($P < 0.001$), problem avoidance ($P < 0.001$), expectation of approval from others ($P < 0.001$), and helplessness against change ($P < 0.001$).

Conclusion: The results were indicative of a significant difference between women seeking divorce and normal women in variables of locus of control, irrational beliefs and religious orientation. Therefore, it is suggested that educational programs and workshops be organized to reduce divorces in women in order to properly manage the locus of control, irrational beliefs, and religious orientation.

Please cite this article as: Sadri-Damirchi E, Mojarad A, Pirgholi-Kivi M. A Comparison of the Locus of Control, Unreasonable Beliefs and Religious Orientation in Divorce and Ordinary Women in Ardabil in 2016. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2019;5(4):73-87. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v5i4.17138>

Summary

Background and Objective

Marriage is the most sacred and the most complicated relationship between two people of the opposite sex. There are numerous dimensions and purposes behind marriage and it is not only a body-to-body connection but a thought-to-thought connection. This kind of marriage leads to spiritual purity and underpins human

dignity (1). Marriage is also believed to be blessed, sacred and obligatory from the religious point of view and there is a great deal of emphasis in this regard (2). One of the factors that can threaten this heartwarming hot spot is divorce, which causes many social anomalies in the society. One of the variables that appear to be involved in divorce is the source of control. Rutter defines the source of control as the total expectation of the outcome of an event, which exists either within or beyond the control and understanding

of the person (3). Individuals with internal control believe that rewards depend on their behavior, and those who believe in external control believe that life events are not under their control, but under the control of external factors and forces (4). Another basic construct that appears to be related to family durability is irrational beliefs. Unreasonable beliefs are desires and goals that turn into essential preferences in a way that if not fulfilled, they cause confusion (5). Another construct that seems to be related to family stability and couple's life expectancy is religious orientation. In general, religious orientation refers to one's attitude towards religion. It is divided into two types, internal and external. In the former, a person lives with his/her religion, but in the second type, s/he uses religion as an instrument (6). The present study seeks to answer the question "Is there a significant difference between women on the verge of divorce and ordinary women in variables of religious orientation, locus of control and irrational beliefs?"

Methods

Compliance with ethical guidelines: In order to observe the research ethics, the researcher described the purpose of the research and the cases of confidentiality to the participants and in this way, their consent was obtained.

This study used descriptive causal-comparative design. The statistical population consisted of two groups of divorced women and ordinary women in Ardabil in 2016. Fifty divorced women and 50 ordinary women in Ardabil city were selected using available sampling method. Age, level of education, economic status and time of marriage were checked for homogeneity. Then, to observe the research ethics, the researcher explained the purpose of the research and the confidentiality issues, and obtained their consent. Inclusion criteria included having an age range of 20-50 years, being first married, not being in a sensitive period of life such as childbirth, job loss, etc., and no history of mental disease. Exclusion criteria included lack of any of the criteria for entry or the participants' desire to quit. It should be noted that the following formula was used to determine the sample size:

$$n = \frac{nz^2s^2}{Nd^2 + z^2s^2}$$

Jones irrational beliefs questionnaire, Alport Religious Orientation Scale, and Rutter's External-Internal Control Questionnaire were also used for data collection.

Results

The mean score for source of control variables in divorced and normal women was 7.70 and 10.07 and standard deviation was 3.93 and 2.69, respectively. Also, the mean score related to religious orientation was 3.16 and 3.25 and the standard deviation was 3.46 and 4.91. The mean score for irrational beliefs was 113.52 and 70.90 with a standard deviation of 27.62 and 14.63, respectively. Also, the result of multivariate analysis of variance showed that there was a significant difference between the two groups of normal and

women applying for divorce in locus of control, irrational beliefs and religious orientation.

Conclusion

The purpose of this study was to compare the source of control, irrational beliefs and religious orientation in women seeking divorce and normal women. The results of the first finding indicated that there was a significant difference between the women seeking divorce and the normal women in the control variable and the mean score related to the source of control was significantly higher in the normal women compared to the women applying for divorce. The second finding showed that there was also a significant difference between the women seeking divorce and the normal women in the irrational beliefs. Finally, the third finding of the study was that there was a significant difference between religious and ordinary women in religious orientation; women applying for divorce had a greater external religious orientation. Overall, according to the results of the present study and also considering the importance of the foundation of family, it is necessary to identify the variables that affect the durability and quality of family and couple relationships and to enhance positive and compensatory factors and eliminate destructive ones.

One of the limitations of the present study was the use of available sampling method and limiting the sample size to the women in Ardabil. Therefore, random sampling methods are suggested to be used in future studies and similar studies are suggested to be carried out in other cities. On the other hand, based on the results of the study and the need for attending to the role of some of these constructs, it including locus of control, irrational beliefs and religious orientation, it is suggested that people be informed about the role of these variables in married life in the framework of pre-marriage training classes for preventing the likely problems and raising people's awareness in this regard.

Acknowledgements

The authors thank the sincere cooperation of the respected officials of the Ardabil Justice Prevention Unit Dear Dr. Forouzandeh and Dr. Puresmaili.

Ethical considerations

According to the authors, the Ethics Committee in Biomedical Research of Shahid Beheshti University of Medical Sciences has confirmed this research.

Funding

According to the authors, this research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of interest

The authors declared no conflict of interest.

Authors' contributions

Theoretical Background and Final Summary: First Author; Data Collection and Content Editing: Second Author and Data Analysis: Third Author.

References

1. Amiranzade M, Amiranzade M. Ezdevaj az Didgahe Islam. Conference on the necessity of expanding the concepts of the Holy Qur'an; Islamic Azad University, Astara Branch 2005. (Full Text in Persian)
2. Simdoroosh N, Tabatabai S, Simforoosh F. The Quran and Etrat Instructions in Population Balance and the Demographic Pattern of the Iranian-Islamic Family to Benefit From Medical Science Programs. *Journal of Quran and Medicine*. 2018;3(1):25-9. (Full Text in Persian)
3. Allen D, Heninger WG, Summers SL, Wood DA. The Effects of Different Types of Internal Controls on Employee Self-Control. Available at SSRN 2795815. 2016.
4. Sadridamirchi E, Ghazivaloyi FE, Shishegaran SA, Mohammadi N. Comparison of the Cognitive Emotion Regulation, Locus of Control and Meaning in life in Native and Non-Native Students. *Journal of Research on Religion & Health*. 2018;4(5):5-16. (Full Text in Persian)
5. Sava FA. Maladaptive schemas, irrational beliefs, and their relationship with the Five-Factor Personality model. *Journal of Cognitive & Behavioral Psychotherapies*. 2009;9(2).
6. Taghavi S, Asadi F. Comparison of Spritual Intelligence, Spiritual Experiences, Religious Orientation and Their Correlation among Engineering Students and Students who Come and Go to Shiraz University Mosque. *Journal of Quran and Medicine*. 2018;3(2):63-6. (Full Text in Persian)

مقارنة بين موضع السيطرة والمعتقدات غير المنطقية والتوجه الديني لدى النساء الراغبات في الطلاق وغيرهن في مدينة اردبيل عام ٢٠١٦

اسماعيل صدري ديمرجي^{id}، آرزو مجرد^{id}، معصومة بيرقلي كيوي^{id}

قسم التوجيه والارشاد، كلية علم النفس والعلوم التربوية، جامعة الخقق الاردبيلي، اردبيل، ايران.
* المراسلات الموجهة إلى السيد اسماعيل صدري ديمرجي؛ البريد الإلكتروني: e.sadri@uma.ac.ir

معلومات المادة

الوصول: ٧ محرم ١٤٤١

وصول النص النهائي: ١٣ ربيع الاول ١٤٤١

القبول: ٢٥ ربيع الاول ١٤٤١

النشر الإلكتروني: ٢٥ ربيع الثاني ١٤٤١

الكلمات الرئيسية:

التوجه الديني

المعتقدات غير المنطقية

موضع السيطرة

النساء الراغبات في الطلاق

الملخص

خلفية البحث وأهدافه: تعتبر الاسرة الجواهر الأساسي في كل مجتمع و محور الرئيسي للحفاظ على الصحة والسلامة النفسية وهي التي توفر الاحتياجات العاطفية والمادية والمعنوية لأفرادها. هناك عوامل مختلفة بإمكانها ان تؤدي الى حفظ وبقاء هذا الاساس الذي قد يكون موضع السيطرة والمعتقدات غير المنطقية والتوجه الديني جزءاً منه. ومن هذا المنطلق فالغرض من هذه الدراسة، مقارنة موضع السيطرة والمعتقدات غير المعقولة والتوجه الديني في النساء الراغبات في الطلاق وغيرهن في مدينة اردبيل عام ٢٠١٦.

منهجية البحث: لقد استخدم المنهج السببي والمقارن في هذا البحث الوصفي. واشتمل المجتمع الاحصائي على جميع النساء الراغبات في الطلاق اللواتي راجعن محكمة مدينة اردبيل خلال عام ٢٠١٦. تم اختيار عينة البحث من ٥٠ امرأة طالبة الطلاق و ٥٠ امرأة غير طالبة وذلك بطريقة اخذ العينات المتناح. أكملت المشاركات في الاختبار، استبيانات موضع السيطرة ل"روتر" المعتقدات غير المنطقية ل"جونز" والتوجه الديني ل"البورت". وقد تم تحليل البيانات وتخزينها باستخدام تحليل التباين متعدد المتغيرات. تمت مراعاة جميع الموارد الاخلاقية في هذا البحث و اضافة الى هذا، فإن مؤلفي البحث لم يشيروا الى اي تضارب في المصالح.

الكشوفات: أظهرت نتائج تحليل التباين أنه كان هناك فارق كبير في متغيرات موضع التحكم ($P < 0.001$)، والتوجه الديني ($P < 0.001$)، والمعتقدات غير المنطقية ($P < 0.003$) ومكوناته بما في ذلك عدم المسؤولية العاطفية ($P < 0.001$)، تجنب المشكلة ($P < 0.001$)، توقع كسب الموافقة من الآخرين ($P < 0.001$)، والعجز في مواجهة التغيير ($P < 0.001$) بين مجموعتي النساء الراغبات في الطلاق وغيرهن.

الاستنتاج: تظهر النتائج أن هناك فرقاً كبيراً بين النساء الراغبات في الطلاق والعاديات في متغيرات موضع السيطرة والمعتقدات غير المنطقية والتوجه الديني. لذلك، يُقترح تصميم برامج وورش عمل تعليمية للحد من حالات الطلاق في النساء، وإدارة موضع السيطرة والمعتقدات غير المنطقية والتوجه الديني بشكل صحيح.

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

Sadri-Damirchi E, Mojarrad A, Pirgholi-Kivi M. A Comparison of the Locus of Control, Unreasonable Beliefs and Religious Orientation in Divorce and Ordinary Women in Ardabil in 2016. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2019;5(4):73-87. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v5i4.17138>

مقایسه‌ی منبع کنترل، باورهای غیرمنطقی و جهت‌گیری مذهبی در زنان متقاضی طلاق و عادی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۵

اسماعیل صدری دمیچی*^{id}، آرزو مجرد^{id}، معصومه پیرقلی کیوی^{id}

گروه مشاوره، دانشکده‌ی علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

*مکاتبات خطاب به آقای اسماعیل صدری دمیچی؛ رایانامه: e.sadri@uma.ac.ir

اطلاعات مقاله

دریافت: ۱۶ شهریور ۱۳۹۸

دریافت متن نهایی: ۲۰ آبان ۱۳۹۸

پذیرش: ۲ آذر ۱۳۹۸

نشر الکترونیکی: ۱ دی ۱۳۹۸

واژگان کلیدی:

باورهای غیرمنطقی

جهت‌گیری مذهبی

زنان متقاضی طلاق

منبع کنترل

چکیده

سابقه و هدف: خانواده اصلی‌ترین هسته‌ی هر جامعه و کانون حفظ سلامت و بهداشت روانی و تأمین‌کننده‌ی نیازهای عاطفی، مادی و معنوی اعضای خود است. عوامل مختلفی می‌تواند موجب حفظ و بقای این بنیان شود که احتمالاً منبع کنترل، باورهای غیرمنطقی و جهت‌گیری مذهبی جزئی از آنها است. بر این اساس، هدف پژوهش حاضر مقایسه‌ی منبع کنترل، باورهای غیرمنطقی و جهت‌گیری مذهبی در زنان متقاضی طلاق و عادی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۵ بود.

روش کار: روش این پژوهش توصیفی از نوع علی-مقایسه‌ی است. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل تمامی زنان متقاضی طلاق مراجعه‌کننده به دادگستری شهر اردبیل طی سال ۱۳۹۵؛ و نمونه‌ی مطالعه شامل ۵۰ نفر از زنان متقاضی طلاق و ۵۰ نفر از زنان عادی بود که به روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند. آزمودنی‌ها پرسش‌نامه‌های منبع کنترل راتر، باورهای غیرمنطقی جونز و جهت‌گیری مذهبی آلپورت را تکمیل کردند. داده‌های به‌دست‌آمده با استفاده از روش آماری تحلیل واریانس چندمتغیره تجزیه و تحلیل شد. در پژوهش حاضر همه‌ی موارد اخلاقی رعایت شده است و مؤلفان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی گزارش نکرده‌اند.

یافته‌ها: نتایج آزمون تحلیل واریانس نشان داد که در متغیرهای منبع کنترل ($P < 0/001$)، جهت‌گیری مذهبی ($P < 0/001$)، باورهای غیرمنطقی ($P < 0/003$) و مؤلفه‌های آن شامل بی‌مسئولیتی هیجانی ($P < 0/001$)، اجتناب از مشکل ($P < 0/001$)، توقع تأیید از دیگران ($P < 0/001$) و درماندگی در مقابل تغییر ($P < 0/001$) بین دو گروه زنان متقاضی طلاق و عادی تفاوت معنادار وجود داشت.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان می‌دهد که بین زنان متقاضی طلاق و عادی در متغیرهای منبع کنترل، باورهای غیرمنطقی و جهت‌گیری مذهبی تفاوت معنادار وجود داشت. بنابراین، پیشنهاد می‌شود به‌منظور کاهش طلاق در زنان، برای مدیریت صحیح منبع کنترل، باورهای غیرمنطقی و جهت‌گیری مذهبی برنامه‌ها و کارگاه‌های آموزشی تدوین شود.

استناد مقاله به این صورت است:

Sadri-Damirchi E, Mojarad A, Pirgholi-Kivi M. A Comparison of the Locus of Control, Unreasonable Beliefs and Religious Orientation in Divorce and Ordinary Women in Ardabil in 2016. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2019;5(4):73-87. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v5i4.17138>

مقدمه

ازدواج مقدس‌ترین و پیچیده‌ترین رابطه بین دو انسان از دو جنس مخالف است که ابعاد وسیع و هدف‌های متعددی دارد و تنها پیوند تن با تن نیست بلکه پیوند اندیشه با اندیشه نیز است که این نوع ازدواج سبب طهارت معنوی می‌شود و زمینه‌ساز کرامت وجودی فرد است (۱). امر ازدواج از دیدگاه قرآن نه تنها در بنی آدم مقرر است بلکه تمام موجودات و گیاهان و هر جنبه‌ی برای ادامه‌ی نسل به مقررات ازدواج و پیروی از آن محتاج است (۱). ازدواج از منظر دین نیز بسیار مبارک، مقدس و واجب شمرده شده است و تأکید فراوانی در این زمینه وجود دارد (۲). قرآن کریم این‌گونه به امر ازدواج تشویق کرده است که «خداوند برای شما از جنس خودتان همسرانی قرار داد و برای شما از همسرانتان فرزندان و نوه‌ها و از طیبات به شما روزی داد» (۳). یکی از عواملی که می‌تواند این کانون گرم و صمیمانه را تهدید کند، بروز آسیب با عنوان طلاق^۱ است که آثار مخرب آن در ابعاد اجتماعی بسیار زیاد است و موجب ایجاد ناهنجاری‌های اجتماعی بسیاری می‌شود (۴). در دانشنامه‌ی بین‌المللی طلاق، انحلال قانونی پیوند ازدواج تعریف شده است (۵). آمارهای رسمی ازدواج و طلاق کشور نشان می‌دهد که ازدواج هر ساله نسبت به سال قبل کاهش و درصد طلاق افزایش یافته است (۵). طلاق فرایندی چندبعدی است که شامل مؤلفه‌های روان‌شناختی، اجتماعی و اقتصادی است (۶).

یکی از مؤلفه‌های روان‌شناختی اساسی که به نظر می‌رسد در بروز طلاق نقش داشته باشد، منبع کنترل^۲ است که این مفهوم منبع کنترل در چارچوب نظریه‌ی راتر^۳ ارائه شده است (۷). راتر منبع کنترل را انتظار کلی فرد از نتایج یک رویداد تعریف می‌کند که یا در درون یا در فراسوی (بیرون) کنترل و فهم شخصی وی وجود دارد (۸). افراد با کنترل درونی معتقدند پاداش به رفتارهای آنان وابسته است؛ این افراد در پی کنترل سرنوشت خویش هستند. افرادی که به کنترل بیرونی معتقدند، باور دارند که وقایع زندگی تحت کنترل آنها نیست، بلکه تحت کنترل عوامل و نیروهای خارجی و بیرونی است (۹). امیدوار در پژوهش خود نشان داده است که بین زوج‌های متقاضی طلاق و زوج‌های عادی از نظر منبع کنترل (در همه‌ی

مؤلفه‌ها) تفاوت معناداری وجود دارد (۱۰). حجازی و کیا نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیده‌اند که تفاوت معناداری بین زوج‌های متقاضی طلاق و عادی در منبع کنترل وجود دارد (۱۱). عسکری، وردنیان و نوابی‌نژاد نیز بین منبع کنترل و سازگاری زناشویی رابطه‌ی معناداری یافته‌اند (۱۲). همچنین مهرتک، مهدوی و ولی‌زاده (۱۳)، بندیکت، آنتونی، پاتریک و اگبونایا^۴ (۱۴)، چنگ و فورنهام^۵ (۱۵)، سیفتسی^۶ (۱۶) و موناویر، یوسف، افندی و آفدل^۷ (۱۷) نیز در پژوهش‌های مشابهی به‌طور غیرمستقیم رابطه‌ی منبع کنترل را با جنبه‌های مختلف زندگی مختلف نشان داده‌اند.

از سازه‌های اساسی دیگر که به نظر می‌رسد با دوام و پایداری خانواده مرتبط باشد، باورهای غیرمنطقی^۸ است و می‌توان چنین گفت که باورهای غیرمنطقی خواست‌ها و هدف‌هایی هستند که به‌صورت ترجیح‌های ضروری در می‌آیند، به‌طوری‌که اگر برآورده نشوند موجب آشفتگی می‌شوند (۱۸). باورهای غیرمنطقی تعادل فرد را بر هم می‌زند و مانع رویارویی موفقیت‌آمیز با حوادث تحریک‌کننده می‌شود (۱۹). افکار غیرمنطقی با واقعیت همگونی ندارد و بر اساس ظن و گمان است. فرد دارای تفکر غیرمنطقی حکم‌های از پیش تعیین شده و حالت‌های آشفته از قبیل افسردگی، اضطراب و بی‌تفاوتی دارد. به‌دلیل اینکه فکر غیرمنطقی با واقعیت در ارتباط نیست، موجب تعارض و مانع برخورد موفقیت‌آمیز با حوادث و الزام‌های زندگی می‌شود (۲۰). الیس^۹ معتقد است که باورهای غیرمنطقی علت اصلی بسیاری از اختلاف‌های اجتماعی به‌ویژه روابط زوجین است (۲۱). مطالعات صورت گرفته نشان داده است زوجینی که باورهای غیرمنطقی درباره‌ی اهمیت ارتباط، روش‌های مؤثر حل تعارض، اهمیت خانواده و نقش‌های جنسیتی دارند، نسبت به زوجینی که چنین باورهایی ندارند، فروپاشی بیشتری را در روابط زناشویی تجربه می‌کنند (۲۲). بشارت، تیکدری‌نژاد، بهرامی احسان و رضازاده در پژوهشی نشان داده‌اند با افزایش باورهای غیرمنطقی در زوجین، مشکلات زناشویی نیز افزایش می‌یابد (۲۳). فیلیپوویک، ووکوساویچ و گوزدن و اوپاکیک^{۱۰} نیز به این نتیجه دست یافته‌اند که باورهای غیرمنطقی به احساسات ناکارآمد منجر می‌شود که بیشتر سازگاری زناشویی

⁴) Benedict, AnthonY, Patrick & Ogbonnaya

⁵) Cheng & Furnham

⁶) Ciftci

⁷) Munawir, Yusuf, Effendi & Afdal

⁸) Irrational beliefs

⁹) Ellis

¹⁰) Filipović, Vukosavljević-Gvozden & Opačić

¹) divorce

²) Locus of control

³) Rotter

درک‌شده از هر دو طرف را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۲۴). همچنین گوندوگدو، یاووز و کاراتاش^۱ (۲۵)، نوید و همکاران (۲۶)، سوفلا و دیوید^۲ (۲۷) و اوزیر و سلیمان^۳ (۲۸) نیز در پژوهش‌های مشابهی رابطه‌ی باورهای غیرمنطقی را با جنبه‌های مختلف زندگی نشان داده‌اند.

یکی دیگر از سازه‌های روان‌شناختی که به نظر می‌رسد در ثبات خانواده و دوام زندگی زوجین دخالت دارد، جهت‌گیری مذهبی^۴ است. آلپورت^۵ نخستین روان‌شناسی است که جهت‌گیری مذهبی را بررسی کرده است. مقصود آلپورت از جهت‌گیری مذهبی ترکیبی از باورهای مذهبی، رفتارها و انگیزه‌ها است (۲۹). به‌طور کلی جهت‌گیری مذهبی نگرش فرد به مذهب است. بر این اساس جهت‌گیری مذهبی به دو نوع درونی و بیرونی تقسیم می‌شود که در نوع اول، فرد با مذهب خود زندگی می‌کند؛ اما در نوع دوم، فرد از مذهب استفاده‌ی ابزاری می‌کند. مطابق دیدگاه آلپورت، در جهت‌گیری مذهبی بیرونی، کسب منافع فردی، حفظ موقعیت اجتماعی و ارضای تمایلات خودخواهانه از مهم‌ترین مقاصد افراد در اعمال مذهبی است؛ در حالی که در جهت‌گیری درونی، افراد بر اساس ارزش‌ها و اعتقادات درونی عمل می‌نمایند و به دنبال کسب معنا و ارزش برای باورها و اعمال خود هستند (۳۰).

در دنیای امروز که تنیدگی‌های روانی تأثیرهای مخربی بر عملکرد زندگی انسان می‌گذارد، گرایش به مذهب موجب کاهش تنیدگی‌های روانی می‌گردد و انسان احساس می‌کند که نیرویی درونی وی را کمک و هدایت می‌کند. چنین فردی به واسطه‌ی ناملایمات و ناکامی‌های زندگی دچار ناامیدی و اضطراب نمی‌گردد زیرا خداوند را حامی خویش می‌داند. او اطمینان دارد که این حوادث و رویدادها گذرا هستند و او پاداش صبر خود را خواهد گرفت. فرد دین‌دار با هموعان و اطرافیان خود رابطه‌ی خوب و مبتنی بر احترام متقابل برقرار می‌کند (۳۱). در حالی که افرادی که گرایش چندانی به مذهب ندارند خود را بی‌پناه و درمانده احساس می‌کنند. باورهای مذهبی شیوه‌های مؤثری برای مقابله با مصائب، تجارب دردناک و نشانه‌های بیماری فراهم می‌کند و همچنین در زمان مشکلات و ناراحتی بر چگونگی روابط انسانی اثر می‌گذارد (۳۲). با وجود اینکه برای عده‌ی بی‌شماری تأثیر

مذهب بر سلامت جسم و روان امری مسلم به شمار می‌آید، درباره‌ی تأثیر اعتقادات مذهبی بر بهداشت روانی، دیدگاه‌های ضد و نقیضی وجود دارد (۳۳). هر چند افرادی چون فروید^۶، بنیانگذار روان‌تحلیل‌گری و ایلس، بنیانگذار درمانگری عقلانی-هیجانی نوعی ارزیابی منفی از نقش و تأثیر مذهب بر سلامت روان و رفتار انسان‌ها داشته‌اند، اما افراد دیگری چون یونگ^۷، آلپورت، مزلو^۸، آدلر^۹ و فروم^{۱۰} با نگرشی مثبت به مذهب، از تأثیرات سودمند اعتقادات مذهبی سخن گفته‌اند (۳۴). پژوهش‌های مختلف نتایج متفاوتی را نشان می‌دهد. نتیل، لامبرت و همکاران^{۱۱} نشان داده‌اند که مذهب در حل تعارض اثر دارد و موجب سازگاری روابط می‌شود (۳۵). یگانه و شیخ محمودی نیز بین سازگاری زناشویی و مذهب رابطه‌ی معناداری یافته‌اند (۳۶). همچنین لیتمن، رابینسون، وینبرگر لیتمن و فینکلستین^{۱۲} (۳۷)، یو و لیم^{۱۳} (۳۸)، مؤمنی و رفیعی (۳۹) و وینبرگر لیتمن، لاتزر، لیتمن و اوزیک^{۱۴} (۴۰) نیز در پژوهش‌های مشابهی رابطه‌ی جهت‌گیری مذهبی را با جنبه‌های مختلف زندگی نشان داده‌اند.

با توجه به اهمیت ثبات خانواده و بررسی نقش متغیرهای مهم در دوام این بنیان و با توجه به اینکه امروزه با استفاده از روش‌های مختلف روان‌شناختی امکان تغییر و تعدیل بسیاری از سازه‌ها مثل منبع کنترل و باورهای غیرمنطقی وجود دارد و با شناخت عوامل و سازه‌های مؤثر در دوام بنیان خانواده می‌توان به تعدیل و تغییر سازه‌ها اقدام نمود؛ و نیز کمبود پژوهش‌های لازم و وجود نتایج متناقض درباره‌ی این متغیرها، این پژوهش در پی پاسخ به این سؤال است که آیا بین زنان در آستانه‌ی طلاق و زنان عادی در متغیرهای جهت‌گیری مذهبی، منبع کنترل و باورهای غیرمنطقی تفاوت معنادار وجود دارد؟

روش کار

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: برای رعایت اخلاقی، پژوهشگر طی صحبت با شرکت‌کنندگان هدف پژوهش و موارد رازداری را برای آنان شرح داد و به این صورت

⁶⁾ Freud

⁷⁾ Jung

⁸⁾ Maslow

⁹⁾ Adler

¹⁰⁾ Fromm

¹¹⁾ Netanel, Lambert et al

¹²⁾ Litman, Robinson, Weinberger-Litman & Finkelstein

¹³⁾ You & Lim

¹⁴⁾ Weinberger-Litman, Latzer, Litman & Ozick

¹⁾ Gündoğdu, Yavuzer & Karataş

²⁾ Soflau & David

³⁾ Uzeyir & Suleyman

⁴⁾ Religious orientation

⁵⁾ Allport

رضایت افراد جلب شد.

پژوهش حاضر توصیفی از نوع علی-مقایسه‌ی بود. جامعه‌ی آماری را دو گروه از زنان متقاضی طلاق و زنان عادی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۵ تشکیل دادند که تعداد ۵۰ نفر از زنان متقاضی طلاق و ۵۰ نفر از زنان عادی شهر اردبیل با استفاده از روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند. از آنجایی که برای پژوهش‌های علی-مقایسه‌ی حجم نمونه دست‌کم ۳۰ نفر توصیه شده است؛ بنابراین، در پژوهش حاضر به‌دلیل استفاده از روش نمونه‌گیری دردسترس و احتمال خطا، ۵۰ نفر در نظر گرفته شد.

پس از انتخاب نمونه‌ها بر اساس ملاک‌های سن، میزان تحصیلات، وضعیت اقتصادی و زمان ازدواج هم‌تاسازی شدند. معیارهای ورود به پژوهش داشتن دامنه‌ی سنی ۲۰ تا ۵۰، ازدواج اول بودن، نبودن در برهه‌ی حساس زندگی مثل تولد فرزند، از دست دادن شغل و... بود. همچنین ملاک‌های خروج از پژوهش هرگونه نقص ملاک‌های ورود یا خواست خود شرکت‌کنندگان بود. برای جمع‌آوری اطلاعات پرسش‌نامه‌های لازم در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت و زمان لازم در اختیار هر یک از شرکت‌کنندگان قرار داده شد و هر سؤالی را که متوجه نمی‌شدند پژوهشگر برای آنان توضیح داد. همچنین اطلاعات به‌دست‌آمده با استفاده از روش تحلیل واریانس چندمتغیری تحلیل شد. یادآوری این نکته لازم است که برای تعیین تعداد حجم نمونه از فرمول ذیل استفاده شد:

$$n = \frac{nz^2s^2}{Nd^2 + z^2s^2}$$

برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه‌های ذیل استفاده شد:

پرسش‌نامه‌ی باورهای غیرمنطقی جونز^۱: عبادی و

معمدین این پرسش‌نامه را که شامل ۴۰ سؤال است در سال ۱۳۸۴ بر اساس پرسش‌نامه‌ی ۱۰ عاملی باورهای غیرمنطقی جونز به روش تحلیل عوامل در جامعه‌ی ایران ساخته‌اند. این پرسش‌نامه چهار عامل درماندگی در برابر تغییر، توقع تأیید دیگران، اجتناب از مشکل و بی‌مسئولیتی هیجانی را بر اساس مقیاس لیکرت ۵ نقطه‌ی از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) می‌سنجد. عامل درماندگی در برابر تغییر، شامل سؤال‌های ۱ تا ۱۵، توقع تأیید از دیگران شامل سؤال‌های ۱۶ تا ۲۵، اجتناب از مشکل شامل سؤال‌های ۲۶ تا ۳۰ و بی‌مسئولیتی هیجانی شامل سؤال‌های ۳۱ تا ۴۰ است. عبادی و معمدین برای بررسی ضریب پایایی این آزمون از روش‌های

آلفای کرونباخ و تصنیف استفاده کرده‌اند که این ضرایب را به‌ترتیب برای کل مقیاس ۰/۷۵ و ۰/۷۶؛ و برای خرده‌مقیاس‌های درماندگی در برابر تغییر ۰/۸۰ و ۰/۸۲، توقع تأیید از دیگران ۰/۸۱ و ۰/۸۴، اجتناب از مشکل ۰/۷۳ و ۰/۷۴ و بی‌مسئولیتی هیجانی ۰/۷۵ و ۰/۷۲ گزارش کرده‌اند (۴۱). در مطالعه‌ی حاضر آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۷۶ و برای خرده‌مقیاس‌های درماندگی در برابر تغییر ۰/۷۷، توقع تأیید از دیگران ۰/۸۵، اجتناب از مشکل ۰/۷۴ و بی‌مسئولیتی هیجانی ۰/۷۳ بود.

مقیاس جهت‌گیری مذهبی^۲: آلپورت این پرسش‌نامه را

در ابتدا به‌صورت ۲۰ ماده‌ی (جهت‌گیری بیرونی و درونی با ۱۱ و ۹ ماده) ارائه کرد. سپس فگین^۳ در سال ۱۹۶۳ با اضافه کردن یک گزینه‌ی دیگر که همبستگی بالایی (۰/۶۱) با جهت‌گیری بیرونی داشت، نسخه‌ی ۲۱ ماده‌ی آن را معرفی کرد. بدین ترتیب ۱۲ ماده‌ی این پرسش‌نامه مربوط به جهت‌گیری مذهبی بیرونی و ۹ ماده‌ی آن مربوط به جهت‌گیری مذهبی درونی است. در این پرسش‌نامه، نمره‌گذاری برای تمام مواد آن بدین صورت بود: کاملاً مخالفم = ۵، تقریباً مخالفم = ۴، تقریباً موافقم = ۲ و کاملاً موافقم = ۱. پایین‌ترین نمرات مربوط به افراد دارای جهت‌گیری مذهبی درونی و بالاترین نمرات مربوط به افراد دارای جهت‌گیری مذهبی بیرونی می‌شود. جان‌بزرگی پایایی پرسش‌نامه‌ی جهت‌گیری مذهبی آلپورت را با آلفای کرونباخ ۰/۷۴ گزارش کرده است (۴۲) و خاکی‌پناه و خاکی‌پناه نیز اعتبار نسخه‌ی فارسی آن را مطلوب گزارش کرده‌اند (۴۳). در مطالعه‌ی حاضر آلفای کرونباخ ۰/۷۳ به دست آمده است.

مقیاس کنترل بیرونی-درونی راتر^۴: راتر پرسش‌نامه‌ی

استاندارد منبع کنترل را در سال ۱۹۹۶ ابداع کرده است. این پرسش‌نامه شامل ۲۹ جفت جمله است که با الف و ب مشخص شده‌اند (۴۴). از آزمودنی خواسته می‌شود بین هر جفت سؤال یکی را انتخاب کند و علامت بزند. راتر ۲۳ ماده از مواد این پرسش‌نامه را با هدف مشخص، برای روشن شدن انتظارات افراد درباره‌ی منبع کنترل تدوین کرده و ۶ ماده‌ی دیگر خنثی است که منظور آن ابهام بخشیدن به آزمون است. دامنه‌ی نمرات از ۰ تا ۲۳ است. در این مقیاس نمرات بالاتر از ۹ برای منبع کنترل بیرونی؛ و نمرات پایین‌تر از آن برای منبع

^۲) Religious orientation scale

^۳) Fugin

^۴) Rutter's outer-internal control scale

مجله‌ی پژوهش در دین و سلامت

^۱) Jones's irrational beliefs questionnaire

دوره‌ی ۵، شماره‌ی ۴، زمستان ۱۳۹۸

کنترل درونی در نظر گرفته شده است (۴۵). حسن‌شاهی در سال ۱۳۷۹ با استفاده از روش آلفای کرونباخ پایایی مقیاس راتر را برابر ۰/۷۸ برآورد نموده است (۴۴). در مطالعه‌ی حاضر آلفای کرونباخ ۰/۷۷ به دست آمده است.

یافته‌ها

جدول (۱) اطلاعات جمعیت‌شناختی زنان متقاضی طلاق و عادی

گروه‌ها	تحصیلات	سن	وضعیت اقتصادی	زمان ازدواج
متقاضی طلاق	زیردپلم: ۱۲ نفر	بین ۲۰-۳۰ سال: ۱۸ نفر بین ۳۰-۴۰ سال: ۲۳ نفر بین ۴۰-۵۰ سال: ۹ نفر	ضعیف: ۱۲ نفر متوسط: ۲۸ نفر بالا: ۱۰ نفر	کمتر از یک سال: ۷ نفر
	دپلم: ۱۹ نفر			بین ۱ تا ۵ سال: ۹ نفر
	فوق‌دپلم: ۱ نفر			بین ۵ تا ۱۰ سال: ۱۱ نفر
	لیسانس: ۱۴ نفر			بین ۱۰ تا ۱۵ سال: ۴ نفر
	فوق‌لیسانس و بالاتر: ۴ نفر			بین ۱۵ تا ۲۰ سال: ۱۱ نفر
عادی	زیردپلم: ۱۱ نفر	بین ۲۰-۳۰ سال: ۱۹ نفر بین ۳۰-۴۰ سال: ۲۲ نفر بین ۴۰-۵۰ سال: ۹ نفر	ضعیف: ۱۱ نفر متوسط: ۲۸ نفر بالا: ۱۱ نفر	کمتر از ۱ سال: ۷ نفر
	دپلم: ۱۷ نفر			بین ۱ تا ۵ سال: ۸ نفر
	فوق‌دپلم: ۲ نفر			بین ۵ تا ۱۰ سال: ۱۱ نفر
	لیسانس: ۱۵ نفر			بین ۱۰ تا ۱۵ سال: ۵ نفر
	فوق‌لیسانس و بالاتر: ۵ نفر			بین ۱۵ تا ۲۰ سال: ۱۲ نفر

قرار داشتند. آماره‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش در جدول شماره‌ی ۲ گزارش شده است.

با توجه به جدول شماره‌ی ۱، بیشتر شرکت‌کنندگان دارای مدرک دیپلم و وضعیت اقتصادی متوسط بودند و از نظر سن در دامنه‌ی سنی ۳۰-۴۰ و در بازه سنی ۵ تا ۱۰ و ۱۵ تا ۲۰

جدول (۲) آماره‌های توصیفی متغیرهای منبع کنترل، جهت‌گیری مذهبی، باورهای غیرمنطقی و مؤلفه‌ها

مؤلفه‌ها	زنان متقاضی طلاق		زنان عادی	
	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد
منبع کنترل	۷/۷۰	۳/۹۳	۱۰/۰۷	۲/۶۹
جهت‌گیری مذهبی	۳/۱۶	۳/۴۶	۳/۲۵	۴/۹۱
باورهای غیرمنطقی	۱۱۳/۵۲	۲۷/۶۲	۷۰/۹۰	۱۴/۶۳
بی‌مسئولیتی هیجانی	۲۶/۹۰	۸/۷۱	۱۸/۹۹	۱۳/۳۹
اجتناب از مشکل	۱۳/۴۶	۴/۵۵	۱۵/۰۸	۵/۰۳
توقع تأیید از دیگران	۳۰/۹۵	۷/۳۱	۲۶/۰۷	۸/۷۵
درماندگی در مقابل تغییر	۴۱/۴۰	۱۱/۷۴	۳۱/۵۰	۶/۶۵

در دو گروه به ترتیب ۱۱۳/۵۲ و ۷۰/۹۰ و انحراف استاندارد آن ۲۷/۶۲ و ۱۴/۶۳، میانگین بی‌مسئولیتی هیجانی ۲۶/۹۰ و ۱۸/۹۹ و انحراف استاندارد ۸/۷۱ و ۱۳/۳۹، میانگین اجتناب از مشکل ۱۳/۴۶ و ۱۵/۰۸ و انحراف استاندارد ۴/۵۵ و ۵/۰۳، میانگین توقع تأیید از دیگران ۳۰/۹۵ و ۲۶/۰۷ و انحراف

با توجه به جدول شماره‌ی ۲، میانگین متغیر منبع کنترل در زنان متقاضی طلاق و عادی به ترتیب ۷/۷۰ و ۱۰/۰۷ و انحراف استاندارد ۳/۹۳ و ۲/۶۹ بود. همچنین میانگین جهت‌گیری مذهبی در دو گروه به ترتیب ۳/۱۶ و ۳/۲۵ و انحراف استاندارد ۳/۴۶ و ۴/۹۱، میانگین باورهای غیرمنطقی

همگنی ماتریس واریانس کوواریانس معنی‌دار نیست و به‌درستی رعایت شده است ($F=0/76$, $P=0/57$ ، $12/65$ - $=$ باکس). همان‌طور که در جدول شماره‌ی ۳ ملاحظه می‌شود، بر اساس آزمون لوین و معنادار نبودن آن برای همه‌ی متغیرها، شرط همسانی واریانس‌های بین‌گروهی رعایت شده است. بنابراین، آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری اجراشدنی بود.

استاندارد ۷/۳۱ و ۸/۷۵ و میانگین درماندگی در مقابل تغییر ۴۱/۴۰ و ۳۱/۵۰ و انحراف استاندارد ۱۱/۷۴ و ۶/۶۵ بود. برای مقایسه‌ی طبیعی بودن توزیع داده‌ها از آزمون کولموگروف اسمیرنوف استفاده شد و با توجه به اینکه توزیع داده‌ها طبیعی بود، از آزمون پارامتریک استفاده شد. قبل از استفاده از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری، برای رعایت پیش‌فرض‌های آن از آزمون باکس استفاده شد. بر اساس این آزمون که برای هیچ یک از متغیرها معنی‌دار نبود، شرط

جدول ۳) نتایج آزمون لوین درباره‌ی پیش‌فرض تساوی واریانس‌های دو گروه در متغیرهای پژوهش

متغیرها	مقدار F	درجه‌ی آزادی اول	درجه‌ی آزادی دوم	P-value
منبع کنترل	۱/۲۸	۱	۹۸	۰/۲۶۵
جهت‌گیری مذهبی	۰/۸۳	۱	۹۸	۰/۳۱۶
باورهای غیرمنطقی	۳/۳۱	۱	۹۸	۰/۰۸۰
بی‌مسئولیتی هیجانی	۰/۰۶	۱	۹۸	۰/۶۸۱
اجتناب از مشکل	۰/۰۳	۱	۹۸	۰/۸۰۱
توقع تأیید از دیگران	۳/۱۲	۱	۹۸	۰/۰۸۰
درماندگی در مقابل تغییر	۱/۲۱	۱	۹۸	۰/۲۵۶

جدول ۵) نتایج آزمون تحلیل واریانس تک‌متغیره‌ی مربوط به متغیرهای منبع کنترل، جهت‌گیری مذهبی، باورهای غیرمنطقی و مؤلفه‌ها

مؤلفه‌ها	مجموع مجذورات	درجه‌ی آزادی	میانگین مجذورات	F	P-value
منبع کنترل	۱۷۵۴۰/۲۱	۱	۱۷۵۴۰/۲۱	۳۱/۲۴	۰/۰۰۱
جهت‌گیری مذهبی	۴۹۶۵/۵۳	۱	۴۹۶۵/۵۳	۱۳/۱۲	۰/۰۰۱
باورهای غیرمنطقی	۱۸۷۹/۱۷	۱	۱۸۷۹/۱۷	۹/۰۲	۰/۰۰۳
بی‌مسئولیتی هیجانی	۴۳۶۷/۰۱	۱	۴۳۶۷/۰۱	۱۲/۶۵	۰/۰۰۱
اجتناب از مشکل	۴۹۶۱/۶۴	۱	۴۹۶۱/۶۴	۱۱/۳۱	۰/۰۰۱
توقع تأیید از دیگران	۳۹۸۷/۰۳	۱	۳۹۸۷/۰۳	۱۴/۸۳	۰/۰۰۱
درماندگی در مقابل تغییر	۵۱۷۶/۶۵	۱	۵۱۷۶/۶۵	۱۰/۷۴	۰/۰۰۱

جدول ۴) نتایج تحلیل واریانس چندمتغیری میانگین متغیرهای پژوهش در گروه زنان متقاضی طلاق و عادی

متغیرها	آزمون	ارزش	مقدار F	P-value
اثر پیلای ^۱	۱۱/۷۶	۰/۳۰۷	۱۱/۷۶	۰/۰۰۱
لامبدای ویلکز ^۲	۱۱/۷۶	۰/۴۸۱	۱۱/۷۶	۰/۰۰۱
اثر هتلینگ ^۳	۱۱/۷۶	۰/۵۶۵	۱۱/۷۶	۰/۰۰۱
بزرگ‌ترین ریشه‌ی خطا	۱۱/۷۶	۰/۵۶۵	۱۱/۷۶	۰/۰۰۱

با توجه به جدول شماره‌ی ۴ نتایج شاخص آماری لامبدای ویلکز نشان داده که اثر گروه بر ترکیب منبع کنترل، باورهای غیرمنطقی و جهت‌گیری مذهبی معنی‌دار بود. یعنی بین دو گروه دست‌کم در یکی از متغیرها تفاوت معناداری وجود داشت. همچنین آزمون‌های اثر پیلای، اثر هتلینگ و بزرگ‌ترین ریشه‌ی خطا معنادار بود.

نتایج تحلیل واریانس تک‌متغیره روی میانگین متغیر منبع کنترل، باورهای غیرمنطقی و جهت‌گیری مذهبی در جدول شماره‌ی ۵ گزارش شده است. با توجه به جدول نتایج تحلیل واریانس تک‌متغیری نشان داد که بین دو گروه در تمامی متغیرها تفاوت معنادار وجود داشت؛ یعنی به‌طور معناداری، باورهای غیرمنطقی، منبع کنترل بیرونی و جهت‌گیری مذهبی بیرونی در زنان متقاضی طلاق بیشتر بود.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف مقایسه‌ی منبع کنترل، باورهای غیرمنطقی و جهت‌گیری مذهبی در زنان متقاضی طلاق و عادی انجام شد. نتایج پژوهش در یافته‌ی اول بیانگر آن است که بین زنان متقاضی طلاق و عادی در متغیر منبع کنترل تفاوت معناداری وجود داشت و میانگین نمره‌ی منبع کنترل بیرونی در زنان متقاضی طلاق به‌طور معناداری بالاتر از زنان عادی بود. این یافته با یافته‌های پژوهش امیدوار که نشان داده

^۱) Pill's Trace

^۲) Wilks Lambda

^۳) Hotelling's Trace

بیشتر بنیان خانواده می‌انجامد.

یافته‌ی دوم پژوهش نشان می‌دهد که بین زنان متقاضی طلاق و زنان عادی در متغیر باورهای غیرمنطقی نیز تفاوت معنادار وجود داشت. این یافته با یافته‌های رستم‌نژاد و پورفرج (۴۸)، بشارت، تیکدری‌نژاد، بهرامی احسان و رضازاده (۲۳) که در پژوهش خود نشان داده‌اند با افزایش باورهای غیرمنطقی در زوجین، مشکلات زناشویی نیز افزایش می‌یابد؛ همچنین با نتیجه‌ی پژوهش فیلیپوویک، ووکوساوجویک گوزدن و اوپاکیک (۲۴) که به این نتیجه دست یافته‌اند که باورهای غیرمنطقی به احساسات ناکارآمد، که بیشتر سازگاری زناشویی درک شده از هر دو طرف را تحت تأثیر قرار می‌دهد، منجر می‌شود؛ و با نتایج پژوهش‌های گوندوگو، یاوزور و کاراتش (۲۵)، نوید و همکاران (۲۶)، سوفلا و دیوید (۲۷) و اوزیر و سلیمان (۲۸) همسو است. ولی با یافته‌های حجت و همکاران (۴۹) و زارعی‌دوست، عاطف‌وحید، بیان‌زاده و بیرشک (۵۰) ناهمسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که باورهای غیرمنطقی به‌طور مستقیم به‌دلیل به همراه داشتن نگرانی‌ها، انتظارات، نشخوارهای فکری و حساسیت‌ها در یک زمینه‌ی خاص به‌طور غیرمستقیم با تأثیرگذاری در بروز اختلالات روانی از قبیل افسردگی و اضطراب (۵۱)، همچنین وجود باورهای غیرمنطقی تحکمی از قبیل بایدهای دیگرمحور در یک یا هر دو زوج، می‌تواند با اعمال کنترل بر طرف مقابل، از نیاز به خود پیرو بودن و انجام رفتارها به خواست و اراده‌ی خود در همسر ممانعت کند. به علاوه، تأیید، تحسین و برقراری رابطه‌ی گرم و صمیمی با طرف مقابل مشروط به پیروی از باورها و ارزش‌های مورد قبول خود، مانع ارضای نامشروط نیازهای شایستگی و ارتباط در همسر می‌شود و بدین ترتیب، داشتن این قبیل باورهای تحکمی می‌تواند با ممانعت از ارضا و نیازهای بنیادی همسر، مانع شکل‌گیری رابطه‌ی حمایت‌گر، صمیمی و متعهدانه در زوجین و موجب بروز مشکلات زناشویی شود (۵۲). بنابراین، می‌توان گفت کسانی که باورهای منطقی بیشتری دارند در زندگی زناشویی خود سعی می‌کنند درباره‌ی مشکل ارتباطی، روش مناسب‌تر بحث و گفتگو را به کار ببرند و پیشنهاد راه‌حل و مذاکره دهند، احساساتشان را نسبت به هم ابراز کنند و در این شرایط رضایت و خشنودی بیشتری از زندگی زناشویی خود احساس کنند (۵۳).

یافته‌ی سوم پژوهش نشان می‌دهد که بین زنان متقاضی طلاق و عادی در جهت‌گیری مذهبی تفاوت معناداری وجود

بین زوج‌های متقاضی طلاق و عادی از نظر منبع کنترل (در همه‌ی مؤلفه‌ها) تفاوت معنادار وجود دارد (۱۰) و پژوهش‌های عاشوری (۴۶)، مهرتک، مهدوی و ولی‌زاده (۱۳)، بندیکت، آنتونی، پاتریک و اگبونایا (۱۴)، چنگ و فورنهام (۱۵)، سیفتسی (۱۶) و موناویر، یوسف، افندی و آفدل (۱۷) همسو است. در تبیین نتیجه‌ی پژوهش حاضر می‌توان چنین گفت که افراد معتقد به کنترل بیرونی، باور دارند که وقایع زندگی تحت کنترل آنها نیست بلکه تحت کنترل عوامل و نیروهای خارجی و بیرونی است. افراد با منبع کنترل درونی نسبت به افرادی که دارای منبع کنترل بیرونی هستند، از میزان بالاتری از سازگاری‌های فردی و اجتماعی برخوردارند و افراد با منبع کنترل بیرونی آسیب‌پذیری بیشتری دارند. این افراد به شانس و اقبال باور دارند یا اگر شکستی داشته باشند، عوامل و شرایط بیرونی را به‌صورت پایدار مسبب آن می‌دانند و به نوعی همیشه از اطرافیان و شرایط شاکی و ناراضی هستند و آسیب‌پذیری بیشتری دارند (۴۷). همچنین می‌توان گفت بر اساس نظریه‌ی راتر افراد با منبع کنترل درونی معتقدند که تقویت‌کننده‌ها تحت کنترل آنان است و در نتیجه مهارت‌ها و توانایی‌های آنان تعیین‌کننده‌ی رفتارشان است. در مقابل افراد با منبع کنترل بیرونی تقویت‌کننده را ناشی از شانس و بخت و اقبال می‌دانند. به همین دلیل افراد دارای منبع کنترل درونی برخلاف افراد دارای منبع کنترل بیرونی از روابط خود با دیگران به‌ویژه روابط زناشویی احساس رضایت می‌کنند. همچنین پیامدهای اسنادی به منبع کنترل درونی و بیرونی تعیین‌کننده‌ی سازگاری اجتماعی، تعاملات میان‌فردی، رفتار سازگاران و حل مسائل فردی و اجتماعی است. علاوه‌براین، در تبیین ارتباط سبک‌های اسنادی (منبع کنترل درونی و بیرونی) با از هم‌پاشیدن بنیان خانواده و طلاق می‌توان چنین گفت افرادی که در آزمون کنترل درونی امتیاز بالایی به دست می‌آورند نسبت به کسانی که به نقش شانس معتقدند تحت شرایط فشارآور زندگی کمتر دچار مشکلات روانی و فرسودگی می‌شوند. آنان بر خلاف کسانی که منبع بیرونی دارند در برابر شکست‌های مکرر احساس درماندگی نمی‌کنند و در نهایت این امور موجب می‌شود زندگی بهتر و رضایتمندتری داشته باشند. تبیین دیگر این است که افراد دارای منبع کنترل درونی از اعتماد به نفس، خودکارآمدی و توان حل‌مسئله‌ی بالاتری برخوردارند و این امر موجب می‌شود آنان از خود تصور مثبت‌تری داشته باشند و به احتمال بیشتری همسرانشان به تشویق آنان بپردازند (۴۶) که این امور در نهایت به تحکیم

مذهبی درونی برخلاف افراد دارای جهت‌گیری مذهبی بیرونی خود را در مقابل مشکلات و رویدادهای تنش‌زای زندگی تنها نمی‌دانند و آنها باور دارند که خدا یار و یاور آنها است و مشکلات خود را با کمک و یا با وساطت خدا حل می‌کنند. شاید ظاهر امر این‌طور باشد که این گروه از انسان‌ها هم گرایش بیرونی دارند، اما این‌طور نیست. آنها معتقد نیستند که خدا مشکلاتشان را حل می‌کند، بلکه معتقدند حمایت و پشتیبانی خدا به آنان نیرو می‌دهد تا به اهدافشان برسند و مشکلاتشان را حل کنند و در نهایت این امر موجب می‌شود آنان احساس رضایت بیشتری از روابط زناشویی خود داشته باشند (۴۶) و در نهایت دوام زندگی‌شان بیشتر می‌شود.

به‌طور کلی می‌توان گفت شناسایی و توجه به سازه‌ها و متغیرهای روان‌شناختی مؤثر در تحکیم بنیان خانواده، موجب ایجاد راهبردهای مؤثر در جهت آموزش و ایجاد برنامه‌های کاربردی برای اثرگذاری و دخالت در زمینه‌ی این سازه‌ها می‌شود و میزان طلاق را کاهش می‌دهد. بنابراین می‌توان از طریق برگزاری برنامه‌های آموزشی و آگاهی‌سازی در مراکز مختلف اعم از مراکز مشاوره‌ی پیش از ازدواج، بهزیستی و حتی مراکز مشاوره‌ی دادگاه خانواده ارزش و اهمیت این مؤلفه‌ها را در تحکیم بنیان خانواده آموزش داد و متخصصان می‌توانند در مشاوره در زمینه‌ی خانواده از آن استفاده کنند.

محدودیت‌های پژوهش

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد: استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس، محدود بودن نمونه به زنان ساکن شهر اردبیل و حذف نمونه‌هایی که ساکن شهر اردبیل نبودند، حذف برخی نمونه‌ها به دلیل بی‌سوادی و ناتوانی در پاسخگویی به پرسش‌نامه‌ها، نداشتن همکاری برخی پاسخگویان و ناهمگنی پاسخگویان از نظر فرهنگی و اقتصادی و اجتماعی.

پیشنهادهای پژوهش

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی از روش‌های نمونه‌گیری تصادفی استفاده شود و همچنین پژوهش‌های مشابه در شهرهای دیگر نیز اجرا شود. از سویی با توجه به نتایج پژوهش مبنی بر لزوم توجه به نقش برخی سازه‌ها از جمله منبع کنترل، باورهای غیرمنطقی و جهت‌گیری مذهبی، پیشنهاد می‌شود این سازه‌ها در قالب کلاس‌های آموزشی قبل از

داشت. این نتیجه با نتایج پژوهش نتنیل، لامبرت و همکاران (۳۵) که نشان داده‌اند مذهب در حل تعارض اثر دارد و موجب سازگاری روابط می‌شود و با نتیجه‌ی پژوهش یگانه و شیخ محمودی (۳۶) که بین سازگاری زناشویی و مذهب رابطه‌ی معناداری یافته‌اند و با نتایج پژوهش لیتمن، رابینسون، وینبرگر لیتمن و فینکلستین (۳۷)، یو و لیم (۳۸)، مؤمنی و رفیعی (۳۹) و وینبرگر لیتمن، لاتزر، لیتمن و اوزیک (۴۰) همسو است. در تبیین نتیجه‌ی حاضر می‌توان گفت از نظر روان‌شناسان مسلم و قطعی است که بیشتر بیماری‌های روانی که ناشی از ناراحتی‌های روحی و تلخی‌های زندگی است، در میان افراد غیرمذهبی دیده می‌شود. افراد مذهبی به هر نسبت که ایمان قوی و محکمی داشته باشند، از این بیماری‌ها مصون‌ترند. از این رو یکی از عوارض زندگی عصر ما که در اثر ضعف ایمان‌های مذهبی پدید آمده است افزایش بیماری‌های روانی و عصبی است (۵۴). ماهونی معتقد است، مذهب راهنمایی‌های کلی در اختیار بشر قرار داده که اگر انسان‌ها به آنها عمل نمایند، به استحکام پیوند زناشویی منجر می‌شود (۵۴). این راهنمایی‌ها شامل قوانینی درباره‌ی روابط جنسی، نقش‌های جنسیتی، از خودگذشتگی و حل تعارضات در روابط زناشویی است. پایبند بودن به مذهب در زوجین می‌تواند موجب ایجاد اعتماد و احترام متقابل شود و رضایت زناشویی را افزایش دهد و پایبند نبودن به مسائل مذهبی می‌تواند بی‌تعهدی را در رفتار افراد ایجاد کند و از این طریق موجب کاهش رضایت زناشویی (۵۵) و در بلندمدت موجب طلاق شود. در تبیین این نتیجه‌ی می‌توان گفت از آنجایی که تقیدات مذهبی در درجه‌ی اول موجب تقویت و بهبود روابط زوجین می‌شود، وظایف والدینی را بهبود می‌بخشد و در درجه‌ی دوم به افراد کمک می‌کند برای گذراندن اوقات فراغت خود با خانواده، برنامه‌ریزی مناسبی انجام دهند و در درجه‌ی بعدی به افراد کمک می‌کند تفاوت‌های سلیقه‌ی همسر خود را بپذیرند و با آن سازگار شوند و در درجه‌ی چهارم به افراد کمک می‌کند تعارضات بین خود و همسر را به خوبی حل کنند و موجب می‌شود افراد روابط جنسی رضایت‌بخشی داشته باشند (۵۶) و در نهایت موجب کاهش طلاق می‌شود. همچنین ایمان به خدا موجب می‌شود که نگرش فرد به کل هستی هدف‌دار باشد و نداشتن ایمان به خدا موجب می‌شود که فرد انسجام و آرامش نداشته باشد و همین امر موجب ضعف و منشأ اختلاف‌های بسیاری در زندگی خانوادگی می‌شود (۵۷). همچنین می‌توان گفت افراد دارای جهت‌گیری

Quran and Medicine. 2018;3(1):25-9. (Full Text in Persian)

3. Holy Qur'an. Trans: Naser Makarem Shirazi. 5th ed. Tehran: Payam Azadi Press; 2006. An-Nahl: 72.

4. Kharazmi S. Quality of life and the requirements of the digital age in Iran. Information Base of Communication Sciences. 2006. (Full Text in Persian)

5. Rahimi F, Atashpuor H, Golpar M, Omidvar Y. Moghayeseye Vijegihaye Shakhshati, Ekhtelalate Shakhshiat va Manba'e Controle Zanashoei dar Zojeyne Adi va Motaghaziye Talag: Khalijfars Universit; 2015. (Full Text in Persian)

6. Castaldo D. Divorced, without children. New York-London: Routledge press; 2008.

7. Gholamichahkand F, Mohammadzadeghasr A, Rezvani M. Tahlile Masir Dindari va Manba'e Controle Daneshjooyan va Negaresh be Ayandeye Shoghli. Quarterly journal of Research and Planning in Health Education. 2018;23(4):121-43. (Full Text in Persian)

8. Allen D, Heninger WG, Summers SL, Wood DA. The Effects of Different Types of Internal Controls on Employee Self-Control. Available at SSRN 2795815. 2016.

9. Sadridamirchi E, Ghazivaloyi FE, Shishegaran SA, Mohammadi N. Comparison of the Cognitive Emotion Regulation, Locus of Control and Meaning in life in Native and Non-Native Students. Journal of Research on Religion & Health. 2018;4(5):5-16. (Full Text in Persian)

10. Omidvar Y. Moghayeseye Vijegihaye Shakhshati, Ekhtelalate Shakhshiat va Manba'e Controle Zanashooee dar Zojeyne Adi va Motagaziye Talag: Khalijfars University; 2015. (Full Text in Persian)

11. Hejazi M, Kia E. The Relationship between Attachment Styles and Emotional Intelligence and Locus of Control in Couples Applied for Divorce Compared with That of Nondivorcing Couples. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences. 2015;5(7):156-70.

12. Asgharianji A, Vardanyan K, Navabinejad S. The interrelationship among locus of control, sexual satisfaction and marital satisfaction. Journal of Asian Scientific Research. 2015;5(2):60.

13. Mehrtak M, Mahdavi A, Valizadeh S. Relationship between Locus of Control and Burnout among Health Information Technology Staffs at University Hospitals in Ardabil. Journal of Health. 2018;9(4):414-22. (Full Text in Persian)

14. Nwankwo BC, Okechi BC, Okoh AO, Okolie PN, Ogonnaya KE. Locus of control and marital status as predictors of recidivism among prison inmates in Abakaliki. IFE Psychologia: An International Journal. 2018;26(1):120-33.

ازدواج به منظور پیشگیری از بروز مشکلات و افزایش آگاهی افراد از نقش این متغیرها در زندگی مشترک صورت گیرد. همچنین با توجه به اهمیت نقش مردان در خانواده لازم است پژوهش‌های مشابه درباره‌ی مردان نیز انجام شود.

قدردانی

بدین وسیله از همکاری صادقانه‌ی مسئولان محترم بخش پیشگیری دادگستری شهر اردبیل جناب آقای دکتر فروزنده و جناب آقای دکتر پوراسمعیلی که پژوهشگران را در انجام این پژوهش یاری کرده‌اند تشکر و قدردانی می‌شود.

ملاحظات اخلاقی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، کمیته‌ی اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی-درمانی شهید بهشتی این پژوهش را تأیید کرده است.

حامی مالی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، این پژوهش حامی مالی ندارد.

تضاد منافع

مؤلفان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی درباره‌ی این پژوهش گزارش نکرده‌اند.

مشارکت مؤلفان

پیشینه‌ی پژوهش، مبانی نظری و جمع‌بندی نهایی: مؤلف اول؛ جمع‌آوری داده‌ها و تنظیم مطالب: مؤلف دوم؛ و تجزیه و تحلیل داده‌ها: مؤلف سوم.

References

1. Amiranzade M, Amiranzade M. Ezdevaj az Didgahe Islam. Conference on the necessity of expanding the concepts of the Holy Qur'an; Islamic Azad University, Astara Branch 2005. (Full Text in Persian)
2. Simforoosh N, Tabatabai S, Simforoosh F. The Quran and Etrat Instructions in Population Balance and the Demographic Pattern of the Iranian-Islamic Family to Benefit From Medical Science Programs. Journal of

15. Cheng H, Furnham A. Teenage locus of control, psychological distress, educational qualifications and occupational prestige as well as gender as independent predictors of adult binge drinking. *Alcohol*. 2019;76:103-9.
16. Ciftci SK. The effect of mathematics teacher candidates' locus of control on math anxiety: Structureal equation modeling. *European Journal of Education Studies*. 2019.
17. Munawir M, Yusuf AM, Effendi ZM, Afdal A. Internal locus of control and self-concept as factors affecting the career maturity of high school students. *International Journal of Research in Counseling and Education*. 2018;2(1):24-31.
18. Sava FA. Maladaptive schemas, irrational beliefs, and their relationship with the Five-Factor Personality model. *Journal of Cognitive & Behavioral Psychotherapies*. 2009;9(2).
19. Hamidi F, Hosseini ZM. The relationship between irrational beliefs and social, emotional and educational adjustment among junior students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2010;5:1631-6.
20. Nieuwenhuisen K, Verbeek JH, De Boer AG, Blonk RW, Van Dijk FJ. Irrational beliefs in employees with an adjustment, a depressive, or an anxiety disorder: A prospective cohort study. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*. 2010;28(2):57-72.
21. Froggatt W. A brief introduction to rational emotive behaviour therapy. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive Behaviour Therapy*. 2005;3(1):115.
22. Hamamci Z. Dysfunctional relationship beliefs in marital conflict. *Journal of rational-emotive and cognitive-behavior therapy*. 2005;23(3):245-61.
23. Besharat M, Tikdarinejad A, Bahrami E, Rezazadeh M. The Moderating Role of Attachment Styles in The Relationship Between Irrational Beliefs and Maritam Problems. *J Appl Couns*. 2012;2(2):29-44. (Full Text in Persian)
24. Filipović S, Vukosavljević-Gvozden T, Opačić G. Irrational beliefs, dysfunctional emotions, and marital adjustment: A structural model. *Journal of Family Issues*. 2016;37(16):2333-50.
25. Gündoğdu R, Yavuzer Y, Karataş Z. Irrational beliefs in romantic relationships as the predictor of aggression in emerging adulthood. *Journal of Education and Training Studies*. 2018;6(3):108-15.
26. Navid B, Mohammadi M, Maroufizadeh S, Amini P, Shirin Z, Omani-Samani R. Relationship between quality of life, relationship beliefs and attribution Style in infertile couples. *International journal of fertility & sterility*. 2018;12(2):119.
27. Soflau R, David DO. The Impact of Irrational Beliefs on Paranoid Thoughts. *Behavioural and cognitive psychotherapy*. 2019;47(3):270-86.
28. Ogurlu U, Kahraman S. Irrational Beliefs of Gifted Children's Parents in Turkey. *Journal of Educational Issues*. 2018;4(1):90-106.
29. Arfaeisadigi F, Tmanaeifar M, Abedinabadi A. Rabeteye Jahatgiriye Mazhabiye Sabkhaye Moghabele va Shadkami dar Daneshjooyan. *Ravanshenasi va Din*. 2013;5(19):135-64. (Full Text in Persian)
30. Taghavi S, Asadi F. Comparison of Spritual Intelligence, Spiritual Experiences, Religious Orientation and Their Correlation among Engineering Students and Students who Come and Go to Shiraz University Mosque. *Journal of Quran and Medicine*. 2018;3(2):63-6. (Full Text in Persian)
31. Krause N. Religious meaning and subjective well-being in late life. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*. 2003;58(3):S160-S70.
32. Allport GW, Ross JM. Personal religious orientation and prejudice. *Journal of personality and social psychology*. 1967;5(4):432.
33. Shamsesfandabad H, Nejadnaderi S. Barrasiye Mogayeseiye Keyfiyate Zendegi va Negareshe Mazhabi dar Afrade Mo'tad/ Geyre Mo'tad Shahre Kerman. *Quarterly Journal of Psychological studies*. 2010;5(1):140-52. (Full Text in Persian)
34. Moetamedishalamzari E, Ajei J, Azadfalah P, Kiamanesh E. Barrasiye Rabeteye beyne Gerayeshhaye Mazhabi va Salmandiye Movafagh. *Journal of Clinical psychology & personality*. 2006;10(12):115-33. (Full Text in Persian)
35. Farhanian F, Golzari M. Asarbakhshiye Darmane Shenakhti-raftari dar Afzayeshe Sazgari va Rezayate Zanasahooee dar Zanane Moteahhel. *Third International Congress of Psychology; Tehran*. 2011. (Full Text in Persian)
36. Yeganeh T, Shaikhmahmoodi H. Role of religious orientation in predicting marital adjustment and psychological well-being. *Sociology Mind*. 2013;3(02):131.
37. Litman L, Robinson J, Weinberger-Litman SL, Finkelstein R. Both intrinsic and extrinsic religious orientation are positively associated with attitudes toward cleanliness: Exploring multiple routes from godliness to cleanliness. *Journal of religion and health*. 2019;58(1):41-52.
38. You S, Lim SA. Religious Orientation and Subjective Well-being: The Mediating Role of Meaning in Life. *Journal of Psychology and Theology*. 2019;47(1):34-47.
39. Momeni K, Rafiee Z. Correlation of social support and religious orientation with life satisfaction in the

elderly. Iranian Journal of Ageing. 2018;13(1):50-61. (Full Text in Persian)

40. Weinberger-Litman SL, Latzer Y, Litman L, Ozick R. Extrinsic religious orientation and disordered eating pathology among modern orthodox Israeli adolescents: The mediating role of adherence to the superwoman ideal and body dissatisfaction. Journal of religion and health. 2018;57(1):209-22.

41. Ebadi G, Moetamedin M. Barrasi Sakhtare Ameliye Azmone Bavarhaye Gheyremantegi Jonz dar Shahre Ahvaz. Journal management system. 2005;23(2):73-93. (Full Text in Persian)

42. Janbozorgi M. Religious orientation and mental health. Research in Medicine. 2007;31(4):345-50. (Full Text in Persian)

43. Khodapanahi M, Khaksar B. The relationship between religious orientation and psychological adjustment in students. J Psychol. 2005;9(3):310-20. (Full Text in Persian)

44. Shaebanibahar G, Yalfani A, Gareli S. Taeine Ertebate beyne Manba'e Control va Salamate Omoomi Daneshjooyane Varzashkar va Gheyre Varzeshkare Daneshgahe Tehran. Journal of sport management. 2010;2(7):43-59. (Full Text in Persian)

45. Gahremani M, Arastenzar Z, Memar M. The effect of locus of control in Burnout Instructors Literacy Movement in Tehran. Journal of Occupational and Organizational Consulting. 2012;3(8):69-84. (Full Text in Persian)

46. Ashoori J. The relationship between personality traits, religiosity orientation and locus of control and marital satisfaction of elder women. 2018. (Full Text in Persian)

47. Sadridamirchi E, Asadishishegaran S, Esmailghazivaloii F. Effectiveness of Emotion Regulation Training on Cognitive Emotional Regulation, Loneliness and Social Intimacy in Women with Addicted Spouse. Socialworkmag. 2016;5(2):34-44. (Full Text in Persian)

48. Rostamnezhad M, Poorfaraj M. The Relation between Marital Satisfaction and Relationship Beliefs of Married Students of Masters at Azad University of Ayatollah Amoli Branch. 2017.

49. Hojjat S, Vahidi G, Hamidi M, Akaberi S, S SK, khalili M, et al. Comparison of personality characteristic and irrational beliefs between females with opium dependency and female with methamphetamine dependency. Repository of Research and Investigative Information North Khorasan University of Medacal Science. 2013;5(2):323-9. (Full Text in Persian)

50. Zareidoost E, Atefvahid MK, Bayanzadeh SA, Birashk B. Comparison of locus of control, coping style and irrational beliefs in prostitutes and non-delinquent women. Iranian Journal of Psychiatry and

Clinical Psychology. 2007;13(3):272-9. (Full Text in Persian)

51. Bridges KR, Harnish RJ. Role of irrational beliefs in depression and anxiety: a review. Health. 2010;2(08):862.

52. Deci EL, Ryan RM. The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. Psychological inquiry. 2000;11(4):227-68.

53. Siavashi H, Navabinejad S. Rabete-ye Beyne Olgothaye Ertebate Zanashoei va Bavarhaye Gheyremantegi-ye Dabirane Dabirestanhaye Malayer. Journal of Counseling Research. 2005;4(15):9-34. (Full Text in Persian)

54. Pashaei L, Bahrami H, Hatami H. Pishbini-ye Rezayate Zanashooee bar Mabnaye Jahatgiri-ye Mazhabi (Daroni-Bironi) dar Daneshjooyane Zan-e Daneshgahe Azad Islami. Journal of woman & study of family. 2013;5(20):37-52. (Full Text in Persian)

55. Nazari A. Mabaniye Zojdarmani va Khanevadedarmani. Tehran: Nashre Elm; 2011. (Full Text in Persian)

56. DeMaris A, Mahoney A, Pargament KI. Sanctification of marriage and general religiousness as buffers of the effects of marital inequity. Journal of family Issues. 2010;31(10):1255-78.

57. Sadridamirchi E, Mohammadi N. Comparison of the Social Adjustment, Self-regulation and Religious Beliefs in Addicted and Normal Women in Urmia. Journal of Research on Religion & Health. 2017;3(1):53-63.

58. Seddighi A, Safarbeygi S, Mohebbi S, Shahseyah M. A Survey of the relationship between religious orientation and marital adjustment among couples. Journal of Religion and Health. 2014;2(1):49-56. (Full Text in Persian)